

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 14.9.2016 r.
COM(2016) 595 final

2016/0279 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie transgranicznej wymiany między Unią a państwami trzecimi kopii utworów
w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym do określonych utworów
i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnym,
z korzyścią dla osób niewidomych, słabowidzących lub z innymi niepełnosprawnościami
uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Przyjęcie proponowanego rozporządzenia zapewni wypełnienie międzynarodowego zobowiązania Unii na mocy Traktatu z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, słabowidzącym i osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem („traktat z Marrakeszu”). Traktat z Marrakeszu został przyjęty w 2013 r. na forum Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) w celu ułatwienia dostępności i transgranicznej wymiany książek i innych materiałów drukowanych w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym na całym świecie. Traktat został podpisany przez Unię¹ w kwietniu 2014 r. Nakłada on na strony obowiązek określenia wyjątków i ograniczeń praw autorskich i pokrewnych na potrzeby osób niewidomych, słabowidzących i osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem i umożliwia transgraniczną wymianę kopii książek w specjalnych formatach, w tym książek mówionych, oraz innych materiałów drukowanych między państwami, które są stronami traktatu.

Unia podjęła więc polityczne zobowiązanie do wykonania postanowień Traktatu, które zostało od tego czasu jeszcze wzmocnione zarówno przez Radę, jak i Parlament Europejski. Oddzielnie Komisja przedstawiła wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie ratyfikacji traktatu z Marrakeszu przez UE w październiku 2014 r. W maju 2015 r. Rada złożyła do Komisji wniosek na podstawie art. 241 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w którym podkreśliła swoje pełne zaangażowanie na rzecz szybkiego wejścia w życie traktatu z Marrakeszu i wezwała Komisję do niezwłocznego przedstawienia wniosku ustawodawczego mającego na celu zmianę unijnych ram prawnych zgodnie z Traktatem.

Beneficjenci traktatu z Marrakeszu, tj. osoby niewidome, słabowidzące i osoby z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem, napotykają szereg przeszkód w dostępie do książek i innych materiałów drukowanych chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi. Szacuje się, że dostępność książek w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem wynosi między 7 %² a 20 %³ pomimo faktu, że technologia cyfrowa znacznie ułatwia publikowanie w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym⁴. Formaty umożliwiające dostęp osobom niepełnosprawnym obejmują np. druk alfabetem Braille’a, duży druk, książki elektroniczne i książki mówione ze specjalną nawigacją, audiodeskrypcję i transmisje radiowe.

¹ Decyzja Rady 2014/221/UE z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Traktatu z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, niedowidzącym i cierpiącym na inne zaburzenia odczytu druku (Dz.U. L 115 z 17.4.2014, s.1).

² LISU dla Royal National Institute of Blind People (RNIB, Królewski Narodowy Instytut Niewidomych), *Availability of accessible publications – 2011 update* (Dostępność publikacji w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym – aktualizacja 2011 r.), październik 2011 r.

³ Catherine Meyer-Lereculeur, *Exception ‘handicap’ au droit d’auteur et développement de l’offre de publications accessibles à l’ère numérique* [Wyjątek w prawie autorskim związany z niepełnosprawnością i oferta publikacji w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym w erze cyfrowej], maj 2013 r.

⁴ Dane odnoszą się do dostępności w niektórych, lecz nie wszystkich formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym.

Traktat z Marrakeszu zobowiązuje umawiające się strony, z jednej strony, do dostosowania ich krajowych przepisów prawnych do postanowień traktatu oraz, z drugiej strony, do umożliwienia transgranicznej wymiany z państwami trzecimi będącymi stronami traktatu kopii w formatach umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym, sporządzonych na mocy krajowych wyjątków lub ograniczeń. Aby zapewnić wdrożenie traktatu z Marrakeszu w obrębie Unii, dyrektywa [...] zobowiązuje państwa członkowskie do wprowadzenia bezwzględnie obowiązującego wyjątku w niektórych prawach podmiotów praw zharmonizowanych przez prawo Unii z korzyścią dla beneficjentów oraz zapewnienia transgranicznego dostępu do kopii w formatach specjalnych w ramach rynku wewnętrznego. Celem proponowanego rozporządzenia jest wypełnienie zobowiązań UE na mocy Traktatu z Marrakeszu w sprawie wymiany kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym między Unią a państwami trzecimi będącymi stronami traktatu z Marrakeszu, z korzyścią dla beneficjentów.

Przyjęcie proponowanego rozporządzenia zapewnia zatem, by kopie utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym, które zostały sporządzone w dowolnym państwie członkowskim zgodnie z krajowymi przepisami przyjętymi na mocy dyrektywy [...], mogły być wywożone do państw trzecich, które są stronami traktatu z Marrakeszu. Ponadto rozporządzenie zezwala na przywóz kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym zgodnie z traktatem z Marrakeszu do państw trzecich, które są stronami Traktatu, z korzyścią dla beneficjentów w Unii. Zarówno beneficjentom jak również upoważnionym podmiotom z siedzibą w Unii należy zapewnić możliwość uzyskania takich kopii i powinna istnieć możliwość obrotu takimi kopiami na rynku wewnętrznym na takich samych warunkach jak w przypadku kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym sporządzonych w Unii zgodnie z krajowymi przepisami przyjętymi na mocy dyrektywy [...].

Proponowane rozporządzenie jest także zgodne ze zobowiązaniami Unii wynikającymi z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych. Unia Europejska jest związana konwencją od stycznia 2011 r. na mocy decyzji Rady 2010/48/WE⁵. Przepisy zawarte w konwencji stały się zatem integralną częścią porządku prawnego Unii. Prawo dostępu do informacji oraz prawo osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w życiu kulturalnym na równi z innymi są zapisane w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Artykuł 30 konwencji zobowiązuje jej strony do podejmowania wszelkich odpowiednich kroków, zgodnie z prawem międzynarodowym, aby przepisy chroniące prawa własności intelektualnej nie stanowiły nieuzasadnionej i dyskryminacyjnej bariery w dostępie osób niepełnosprawnych do materiałów w dziedzinie kultury. W swoich uwagach końcowych na temat wstępnego sprawozdania Unii Europejskiej⁶, przyjętych w dniu 4 września 2015 r., Komitet ds. Praw Osób Niepełnosprawnych Organizacji Narodów Zjednoczonych zachęca Unię do podjęcia wszelkich odpowiednich środków w celu możliwie jak najszybszego wdrożenia traktatu z Marrakeszu.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Proponowane rozporządzenie dotyczy wymiany z państwami trzecimi będącymi stronami traktatu z Marrakeszu kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom

⁵ Decyzja Rady 2010/48/WE z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 35).

⁶ CRPD/C/EU/CO/1, dostępne pod adresem: http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRPD/Shared%20Documents/EUR/CRPD_C_EU_CO_1_21617_E.doc.

niepełnosprawnym do niektórych treści chronionych prawem autorskim. Tak więc wraz z dyrektywą [...] przyczynia się do wdrożenia traktatu z Marrakeszu do prawa unijnego. Proponowane rozporządzenie jest pierwszym unijnym aktem prawnym, wprowadzającym przepisy dotyczące konkretnie międzynarodowej wymiany kopii w formatach umożliwiającym dostęp beneficjentom traktatu.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Proponowane rozporządzenie, wraz z dyrektywą [...], spełnia zobowiązania Unii i zobowiązania odnoszące się do integracji osób niepełnosprawnych, jak określono powyżej. Jest ono spójne z innymi unijnymi aktami prawnymi i polityką w tym zakresie.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawę prawną wniosku stanowi art. 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

- **Proporcjonalność**

Unia jest zobowiązana do przestrzegania swoich międzynarodowych zobowiązań wynikających z traktatu z Marrakeszu. Niniejsze rozporządzenie służy wprowadzeniu w życie zawartych w traktacie przepisów dotyczących wymiany z państwami trzecimi będącymi stronami traktatu utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym. Takie działania mogą zostać podjęte wyłącznie na szczeblu unijnym, kopii utworów i innych przedmiotów objętych ochroną w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym dotyczy handlowych aspektów własności intelektualnej. Rozporządzenie jest zatem jedynym właściwym instrumentem. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

- **Wybór instrumentu**

Zgodnie z art. 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) proponowanym instrumentem jest rozporządzenie.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny *ex post*/kontrole sprawności obowiązującego prawodawstwa**

Celem proponowanego rozporządzenia jest wypełnienie zobowiązań międzynarodowych w odniesieniu do prawa unijnego. Retrospektywna ocena obowiązujących przepisów europejskich w tej dziedzinie nie ma zatem znaczenia i nie jest wymagana w takich okolicznościach. Uwzględniono jednak dostępne informacje na temat powiązanych przepisów europejskich, zwłaszcza wyniki konsultacji społecznych i istniejącą wiedzę specjalistyczną.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Nie przeprowadzono szczegółowych konsultacji z zainteresowanymi stronami na potrzeby proponowanego rozporządzenia, które wprowadza w życie przepisy ustanowione na szczeblu międzynarodowym. Szeroko zakrojone konsultacje społeczne w sprawie przeglądu przepisów UE dotyczących przepisów w zakresie praw autorskich prowadzone przez Komisję w okresie od grudnia 2013 r. do marca 2014 r. obejmowały również część dotyczącą ograniczeń i

wyjątków na rzecz osób niepełnosprawnych oraz dostępu do utworów w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym i obiegu tych utworów. W tej części konsultacji odwoływano się również do traktatu z Marrakeszu⁷. Wśród innych aspektów użytkownicy końcowi, konsumenci i użytkownicy instytucjonalni (w tym organizacje zajmujące się zaspokajaniem potrzeb osób niepełnosprawnych i biblioteki) wskazali w opiniach na zróżnicowane zakresy krajowych wyjątków lub ograniczeń, przez co trudno jest uzyskać pewność prawa w przypadku wywozu i przywozu kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym wyprodukowanych na mocy krajowego wyjątku lub ograniczenia prawa autorskiego. Ci respondenci instytucjonalni uważali zgodnie, że traktat z Marrakeszu w sposób zadowalający rozwiąże te kwestie. Podmioty praw autorskich i organizacje zbiorowego zarządzania zazwyczaj były zdania, że nie ma problemów wynikających z krajowego stosowania fakultatywnego wyjątku lub ograniczenia przewidzianego w unijnych przepisach. Ponadto respondenci ci zauważali, że istniejące mechanizmy rynkowe skutecznie rozwiązują problem dostępu do utworów dla osób niepełnosprawnych. Tego poglądu nie podzielali użytkownicy końcowi, konsumenci i użytkownicy instytucjonalni.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

W fazie przygotowywania niniejszego wniosku nie pozyskiwano wiedzy specjalistycznej. Komisja uwzględniła badanie z 2013 r. dotyczące stosowania dyrektywy 2001/29/WE⁸, w którym oceniono między innymi zastosowanie w 11 państwach członkowskich dobrowolnych wyjątków lub ograniczeń w odniesieniu do osób niepełnosprawnych przewidziane w art. 5 ust. 3 lit. b) tej dyrektywy.

- **Ocena skutków**

Proponowane rozporządzenie będzie uwzględniać implikacje traktatu z Marrakeszu dla wymiany z państwami trzecimi kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym i ma na celu dostosowanie w tym zakresie prawa unijnego do traktatu. Wytyczne w sprawie lepszego stanowienia prawa⁹ nie nakładają obowiązku przeprowadzenia oceny skutków, jeżeli Komisja nie dysponuje swobodą uznania co do istoty działania.

- **Prawa podstawowe**

Proponowane rozporządzenie służy zapewnieniu osobom niepełnosprawnym prawa do korzystania ze środków mających zapewnić im niezależność, integrację społeczną i zawodową oraz udział w życiu społeczności, co zapisano w art. 26 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”). Ponadto rozporządzenie odzwierciedla zobowiązania Unii w ramach Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Konwencja ta zapewnia osobom niepełnosprawnym prawo dostępu do informacji i prawo do udziału w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym, na równych zasadach z innymi osobami. W

⁷ Report on the responses to the Public Consultation on the Review of the EU Copyright Rules [Sprawozdanie w sprawie odpowiedzi uzyskanych w wyniku konsultacji publicznych na temat przeglądu przepisów UE dotyczących praw autorskich], lipiec 2014 r., s. 61–63. http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/copyright-rules/index_en.htm

⁸ Study on the application of Directive 2001/29/EC on copyright and related rights in the information society [Badanie dotyczące stosowania dyrektywy 2001/29/WE w sprawie praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym], grudzień 2013 r., De Wolf and partners, dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/131216_study_en.pdf, s. 417 i następane.

⁹ SWD(2015) 111 final.

związku z tym uzasadnione jest ograniczenie praw majątkowych podmiotów praw autorskich w świetle zobowiązań Unii wynikających z Karty¹⁰.

Wniosek miałby ograniczony wpływ na prawo autorskie jako prawo własności uznane w art. 17 Karty (art. 17 ust. 2)¹¹. W związku z tym warto zauważyć, że dyrektywą [...] wprowadzono obowiązkowy wyjątek w prawie autorskich na korzyść beneficjentów niniejszego wniosku. Wpływ niniejszego rozporządzenia zostanie zatem ograniczony do przepisów dotyczących wymiany z państwami trzecimi będącymi stronami traktatu z Marrakeszu kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek nie ma wpływu finansowego na budżet UE.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Planu wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania

Zgodnie w wytycznymi w zakresie lepszego stanowienia prawa i nie wcześniej niż pięć lat od daty rozpoczęcia stosowania niniejszego rozporządzenia Komisja przeprowadzi jego ocenę i przedstawi Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu główne wnioski, w stosownych przypadkach wraz z wnioskami dotyczącymi zmiany rozporządzenia. W taki sam sposób Komisja dokona oceny dyrektywy [...].

• Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

W art. 1 określono przedmiot i zakres wniosku. Proponowane rozporządzenie będzie regulować wymianę kopii w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym niektórych utworów i innych przedmiotów chronionych prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi między Unią a państwami trzecimi, zgodnie z postanowieniami traktatu z Marrakeszu.

Art. 2 zawiera definicje terminów „utwór i inne przedmioty chronione”, „beneficjent”, „kopia w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym” oraz „upoważniony podmiot”, które mają zastosowanie do celów proponowanego rozporządzenia.

Art. 3 zawiera przepisy dotyczące wywozu z Unii do państw trzecich kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym.

Art. 4 zawiera przepisy dotyczące wwozu do Unii z państw trzecich kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym.

W art. 5 określono obowiązki upoważnionych podmiotów, które muszą one spełnić przy wymianie z państwami trzecimi kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym.

¹⁰ W art. 52 ust. 1 Karty dopuszcza się wprowadzenie ograniczeń w korzystaniu ze swobód gwarantowanych przez Kartę. Takie ograniczenia muszą (i) być ustanowione prawem oraz (ii) respektować istotę tych praw i wolności. Oznacza to, że (iii) ograniczenia można wprowadzać „z zastrzeżeniem zasady proporcjonalności” i „wyłącznie wtedy, gdy są konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznawanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób”.

¹¹ Dz.U. C 83 z 30.3.2010, s. 389.

W art. 6 określono zasady mające zastosowanie w zakresie ochrony danych osobowych.

W art. 7 zawarto ustalenia dotyczące oceny niniejszego rozporządzenia, zgodnie z zasadami lepszego stanowienia prawa.

W art. 8 określono datę wejścia rozporządzenia w życie, a w art. 9 jego stosowanie w czasie.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie transgranicznej wymiany między Unią a państwami trzecimi kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym do określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnym, z korzyścią dla osób niewidomych, słabowidzących lub z innymi niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Osoby niewidome, słabowidzące i osoby z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem nadal napotykają liczne bariery w dostępie do książek i innych materiałów drukowanych. Potrzebę zwiększenia liczby utworów i innych chronionych przedmiotów praw autorskich w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym oraz poprawy obiegu i rozpowszechniania uznano na szczeblu międzynarodowym. Traktat z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, słabowidzącym i osobom z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem („traktat”) został w imieniu Unii podpisany w dniu 30 kwietnia 2014 r.¹². Zobowiązuje on umawiające się strony do zapewnienia wyjątków i ograniczeń względem wyłącznych praw podmiotów praw autorskich i praw pokrewnych w celu tworzenia i rozpowszechniania kopii niektórych utworów i innych przedmiotów objętych ochroną w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym, a także do umożliwienia transgranicznej wymiany takich kopii. Beneficjentami traktatu z Marrakeszu są osoby niewidome, słabowidzące lub osoby z ograniczoną zdolnością postrzegania lub czytania, w tym także z dysleksją, które to niepełnosprawności uniemożliwiają im czytanie dzieł drukowanych w takim samym stopniu jak czynią to osoby bez niepełnosprawności; bądź też osoby, które te nie są w stanie trzymać książki bądź posługiwać się nią lub też skupić wzroku bądź poruszać oczami w stopniu umożliwiającym czytanie w normalnych okolicznościach z powodu niepełnosprawności fizycznej.
- (2) Celem dyrektywy [...] jest wypełnienie przez Unię zobowiązań na mocy traktatu z Marrakeszu w sposób zharmonizowany, aby zwiększyć dostępność kopii utworów w

¹² Decyzja Rady 2014/221/UE z dnia 14 kwietnia 2014 r. w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Traktatu z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, niedowidzącym i cierpiącym na inne zaburzenia odczytu druku, (Dz.U. L 115 z 17.4.2014, s. 1).

formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym oraz poprawić obrót tymi kopiami na rynku wewnętrznym. Dyrektywa zobowiązuje państwa członkowskie do wprowadzenia bezwzględnie obowiązującego wyjątku w odniesieniu do niektórych praw podmiotów prawa autorskiego, które to prawa są zharmonizowane przez prawo unijne. Celem niniejszego rozporządzenia jest wypełnienie zobowiązań traktatu z Marrakeszu w odniesieniu do wywozu i przywozu kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym między Unią i państwami trzecimi będącymi stronami traktatu z Marrakeszu, z korzyścią dla beneficjentów, oraz określenie warunków takiego wywozu i przywozu. Takie działania można podjąć wyłącznie na szczeblu unijnym, gdyż wymiana kopii utworów i innych przedmiotów objętych ochroną w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym dotyczy handlowych aspektów własności intelektualnej. Rozporządzenie jest zatem jedynym właściwym instrumentem.

- (3) Rozporządzenie zapewnia zatem, by kopie książek, czasopism, gazet, magazynów oraz innych tekstów pisanych, partytur muzycznych i innych materiałów drukowanych, które zostały sporządzone w dowolnym państwie członkowskim zgodnie z krajowymi przepisami przyjętymi na mocy dyrektywy [...], mogły być wywożone do państw trzecich, które są stronami traktatu z Marrakeszu. Do formatów umożliwiających dostęp należą: druk alfabetem Braille’a, duży druk, książki mówione i książki elektroniczne oraz programy radiowe. Rozpowszechnianiem, podawaniem do publicznej wiadomości i udostępnianiem kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznawanie się z drukiem lub upoważnionym podmiotom w państwie trzecim powinny zajmować się wyłącznie w celach niezarobkowych upoważnione podmioty mające siedzibę w Unii.
- (4) Niniejsze rozporządzenie powinno również umożliwiać beneficjentom w Unii oraz upoważnionym podmiotom mającym siedzibę w Unii przywóz z kraju trzeciego kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym oraz dostęp do nich, zgodnie z postanowieniami traktatu z Marrakeszu, z korzyścią dla osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznawanie się z drukiem. Powinna istnieć możliwość wprowadzania do obiegu na rynku wewnętrznym tych kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym na takich samych warunkach jak w przypadku kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym sporządzonych w Unii zgodnie z dyrektywą [...].
- (5) Aby zwiększyć dostępność kopii w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym oraz aby zapobiec nielegalnemu rozpowszechnianiu utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, upoważnione podmioty zajmujących się rozpowszechnianiem lub udostępnianiem kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym powinny spełniać określone zobowiązania.
- (6) Wszelkie przetwarzanie danych osobowych w ramach niniejszego rozporządzenia powinno odbywać się z poszanowaniem praw podstawowych, w tym prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego oraz prawa do ochrony danych osobowych zgodnie z art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, oraz musi być zgodne z dyrektywą 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹³, która reguluje przetwarzanie danych osobowych, wykonywane przez upoważnione

¹³ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, s. 31).

podmioty w ramach niniejszego rozporządzenia i pod nadzorem właściwych organów państw członkowskich, w szczególności niezależnych organów publicznych wyznaczonych przez państwa członkowskie.

- (7) Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, której stroną jest UE, zapewnia osobom niepełnosprawnym prawo dostępu do informacji i prawo do udziału w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym, na równych zasadach z innymi osobami. Konwencja zobowiązuje strony do podejmowania wszelkich odpowiednich kroków, zgodnie z prawem międzynarodowym, aby przepisy chroniące prawa własności intelektualnej nie stanowiły nieuzasadnionej i dyskryminującej przeszkody w dostępie osób niepełnosprawnych do materiałów kulturalnych.
- (8) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych ani zasad uznanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Przepisy niniejszego rozporządzenia należy interpretować i stosować zgodnie z tymi prawami i zasadami.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się zasady dotyczące transgranicznej wymiany między Unią i państwami trzecimi będącymi stronami traktatu z Marrakeszu kopii utworów i innych przedmiotów objętych ochroną w formie umożliwiającej dostęp osobom niepełnosprawnym bez zezwolenia podmiotu praw, z korzyścią dla osób niewidomych, słabowidzących lub z innymi niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- (1) „utwór lub inny przedmiot objęty ochroną” oznacza utwór w postaci książki, czasopisma, gazety, magazynu lub innego tekstu pisanego, w tym partytur muzycznych, oraz związanych z nimi ilustracji, we wszelkich formach, w tym w formie dźwiękowej, takiej jak książki mówione; który to utwór jest chroniony prawami autorskimi lub pokrewnymi i został zgodnie z prawem opublikowany lub w inny sposób podany do publicznej wiadomości;
- (2) „beneficjent” oznacza:
 - (a) osobę niewidomą;
 - (b) osobę, która posiada niepełnosprawność wzroku niepoddającą się korekcji w takim stopniu, aby funkcja wzroku tej osoby stała się zasadniczo równoważna z funkcją wzroku osoby nieposiadającej takiego ograniczenia;
 - (c) osobę, która ma ograniczoną zdolność postrzegania lub czytania niepoddającą się korekcji, w tym dysleksję, która w związku z tym nie jest w stanie czytać utworów drukowanych w zasadniczo takim samym stopniu, co osoby nieposiadające takiego ograniczenia lub takiej niepełnosprawności; lub
 - (d) osobę, która ze względu na inną niepełnosprawność fizyczną nie jest w stanie trzymać książki bądź posługiwać się nią lub też skupić wzroku bądź poruszać oczami w stopniu umożliwiającym czytanie w normalnych okolicznościach;

- (3) „kopia utworu w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym” to kopia utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną w inny sposób lub w innej formie, która zapewnia beneficjentowi dostęp do utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, w tym umożliwiającą danej osobie dostęp równie skuteczny i wygodny jak ten, z którego korzystają osoby bez niepełnosprawności wzroku lub którejkolwiek z niepełnosprawności, o których mowa w ust. 2;
- (4) „upoważniony podmiot” oznacza organizację prowadzącą na zasadzie niedochodowej jako główną działalność lub jedno ze swoich głównych działań bądź zadań leżących w interesie publicznym działalność na rzecz beneficjentów w zakresie edukacji, szkoleń, czytania adaptacyjnego lub dostępu do informacji.

Artykuł 3

Wywóz kopii w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym do państw trzecich

Upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim może rozpowszechniać wśród beneficjentów lub upoważnionych podmiotów, mających siedzibę w państwie trzecim będącym stroną traktatu z Marrakeszu, , udostępniać im lub podawać do ich wiadomości kopie w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym zgodnie z przepisami krajowymi przyjętymi zgodnie z dyrektywą [...].

Artykuł 4

Przywóz kopii w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym z państw trzecich

Beneficjent lub upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim może zgodnie z przepisami krajowymi przyjętymi zgodnie z dyrektywą [...] dokonywać przywozu lub w inny sposób uzyskiwać dostęp, a następnie wykorzystywać kopie w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym, które to kopie zostały rozpowszechnione, udostępnione lub podane do wiadomości beneficjentowi lub upoważnionemu podmiotowi przez upoważniony podmiot w państwie trzecim, będącym stroną traktatu z Marrakeszu.

Artykuł 5

Obowiązki upoważnionych podmiotów

1. Upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim, wykonujący czynności, o których mowa w art. 3 i 4:
 - (a) zapewnia, aby kopie utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym były rozpowszechniane wśród beneficjentów lub innych upoważnionych podmiotów, udostępniane im lub podawane do ich wiadomości;
 - (b) podejmuje odpowiednie kroki w celu zniechęcenia do bezprawnego zwielokrotniania, rozpowszechniania, udostępniania i podawania do wiadomości kopii utworów w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym;
 - (c) wykazuje należytą staranność w postępowaniu z utworami i innymi przedmiotami objętymi ochroną oraz ich kopiami w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym i prowadzi stosowny rejestr oraz

- (d) publikuje na swojej stronie internetowej i aktualizuje, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące sposobu, w jaki spełnia wymogi określone w lit. a) – c).
2. Upoważniony podmiot mający siedzibę w państwie członkowskim, wykonujący czynności, o których mowa w art. 3 i 4, dostarcza, na żądanie, każdemu beneficjentowi lub podmiotowi prawa autorskiego następujące informacje:
- (a) wykaz utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, których kopie w formacie umożliwiającym dostęp osobom niepełnosprawnym posiada, oraz informację o dostępnych formatach oraz
 - (b) nazwę i szczegółowe dane upoważnionych podmiotów, z którymi prowadzi wymianę kopii w formatach umożliwiających dostęp osobom niepełnosprawnym zgodnie z art. 3 i 4.

Artykuł 6 *Ochrona danych osobowych*

Przetwarzanie danych osobowych prowadzone w ramach niniejszego rozporządzenia musi być zgodne z przepisami dyrektywy 95/46/WE.

Artykuł 7 *Przegląd*

Nie wcześniej niż [pięć lat od daty rozpoczęcia stosowania] Komisja przeprowadzi ocenę niniejszego rozporządzenia i przedstawi główne wnioski Parlamentowi Europejskiemu, Radzie oraz Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, w stosownych przypadkach wraz z wnioskami dotyczącymi zmiany rozporządzenia.

Państwa członkowskie dostarczają Komisji niezbędnych informacji potrzebnych do przygotowania sprawozdania z oceny.

Artykuł 8 *Wejście w życie*

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 9 *Stosowanie*

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia [date of transposition of Directive [...]] r.]

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący